

ธรรมสั้นเกิน

พระอาจารย์สงป มนฺตฺสฺสฺสโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มีรัตนะ ๒ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขๆ จนถึงที่สุดเทศน์ธัมมจักขุ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม

นั่นละเป็นสังคมของธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระธรรมๆ สัจธรรมอันนั้นมันยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่ มันต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน ถ้าเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน พระพุทธศาสนาแวววาว มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สมบูรณ์แบบ

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ ผู้ที่มาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมานั้นกะกิเลสล้วนๆ ถ้าบวชเป็นพระ บวชเป็นพระก็สมมุติสงฆ์เท่านั้น

เอหิภิกขุๆ ชฎิล ๓ พี่น้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมานไป เขาสำคัญตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ใจ มีเล่ห์มีกลมากมายมหาศาล ถึงที่สุดแล้ว “เธอไม่ใช่พระอรหันต์”

เพราะเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติอยู่นอกกลุ่มนอกทางไป ฟังกสิณไฟ กสิณไฟไหม้ จะมีฤทธิ์มีเดช คำว่า “มีฤทธิ์มีเดช” คือว่าจิตมันเป็นฌานโลกีย์ ถ้าฌานโลกีย์มันรู้มันเห็นของมัน มันก็ติดของมันไป ถ้าเป็นฆราวาสญาติโยม ผู้ที่เป็นอาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ นั้นนะฌานโลกีย์ทั้งนั้นนะ ถ้าเป็นข้อเท็จจริง มันเรื่องโลกๆ ไง

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ให้อัภยวาทสมาบัติเป็นเรื่องโลกๆ

โลกกับธรรม

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมๆ คือฟังความทุกข์เข็ญของหัวใจของตน ในหัวใจของตนมันทุกข์มัน
ยากของมัน แล้วสิ่งที่ฟังที่อาศัยมันหาไม่ได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗
ทาน ศีล ภาวนา ให้ทำทานของเขาก่อน ทำทานของเขาก่อนเพราะอะไร เพราะทำทานของเขา
ก่อนมันเป็นบุญเป็นกุศล จิตใจมันเป็นสาธารณะ

ผู้ให้ๆ ถ้าผู้ให้ไม่เหมือนผู้รับไง ผู้รับมันกดถ่วงหัวใจของตนมากมายมหาศาล ผู้ให้ ผู้ให้
มันเบาอกเบาใจ แล้วให้ด้วยความเป็นธรรมไง ไม่ใช่ให้ด้วยความเป็นโลก

ถ้าให้ด้วยความเป็นโลก ให้ด้วยความเขายอมรับตน

ถ้าให้ด้วยความเป็นธรรม ทิ้งเหว โยนทิ้งเหว มันเป็นวัตถุธาตุของประจำโลกของเขา ใคร
มีอำนาจวาสนาขึ้นมา เขาก็แสวงหามาเป็นสมบัติของเขาได้ สิ่งที่เป็นสมบัติของเขา ถ้าจิตใจเขา
เป็นธรรมไง เขาก็เสียสละของเขา

ทาน ศีล ภาวนา

ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗

เวลาเป็นเงินเป็นทองขึ้นมาก็อยากจะมีมากมายมหาศาล ถ้าเป็นทางโลกๆ เวลาขอศีล
ขอศีลแล้วมันเหลือศูนย์ มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นขึ้นมาเพราะมันไม่ทำขึ้นมาไง

ถ้ามันทำขึ้นมา เห็นไหม พระกรรมฐาน พระกรรมฐานเขาไม่ขอ เขาวิริตติเอา วิริตติคือตั้ง
เจตนาของตน แล้วถ้ามันผิดมันพลาด มันล้มมันลุกคลุกคลานขึ้นมา ถ้าเป็นคนหัวใจเป็นธรรม
เขาก็วิริตติใหม่ วิริตติของตัวเองใหม่ แล้วพยายามกระทำของตนขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิชยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นอหิศีล ศีลที่แท้จริง สละคือความปกติ วิหารธรรม มีความสุขมาก

คนเราเกิดมากับโลก แล้วก็กำมือให้แน่น อยากยึดมั่นถือมั่นว่านั่นจะเป็นสมบัติของตน ทุกข์เจียนตาย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยภพชาติ จะเป็นกษัตริย์ มีผู้คนล้อมหน้าล้อมหลัง มากมายมหาศาล ด้วยอำนาจวาสนาใด เวลาธรรมมันเกิด ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คน เจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วไปศึกษาเล่าเรียนมากับใคร

เห็นสมณะ สมณะเป็นเพศเพศหนึ่ง เวลาจะไปฝึกหัด ฝึกหัดกับเจ้าลัทธิต่างๆ อีลุ่มๆ แฉกไปทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องโลกๆ ใด โลกเขาก็ตื่นเต้น ทำตามสมบัติได้ ทายอกทาย วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดในใจของตนได้ แล้วได้อะไรต่อ ได้คว้าน้ำเหลวได้ ได้เวียนว่ายตายเกิด ในวัฏฏะต่อไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขา มันไม่ใช่ทางแล้วละ

เพราะคนที่มีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาคือไม่เชื่อเรื่องที่ไม่เป็นข้อเท็จจริง มันพิสูจน์ ไม่ได้ เวลาเขาจริงเอาจริงของตนขึ้นมา เวลาวันวิสาขบูชา ถ้าเรานั่งวันนี้ไม่สิ้นกิเลส เราจะนั่ง จนตาย นั่งไม่ลุกอีกเลย นั่งครั้งนี้แล้วจะไม่ลุกอีกเลย ถ้าไม่ได้ก็ให้มันตายไป

แต่เวลาถ้ามันได้ขึ้นมา เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำสมาธิฯ มันรู้เห็น อะไรร้อยแปดพันเก้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ปฐมยาม บุปผนิวาสนุสติญาณ ระลึกอดีตชาติได้มากมายมหาศาล แล้วระลึกได้ข้อเท็จจริงด้วย นี่ไง โลกใจ

เพราะสิ่งที่ปรากฏ เป็นสิ่งที่ปรากฏขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคยเป็นๆ อดีตชาติเราเคยเป็นพระเวสสันดร เราเคยเป็นสหชาติ เราเคยเป็น แต่ตอนนี้เราไม่เป็น เพราะเรา เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ

เวลามัชฌิมยาม จตุปปาตญาณ เพราะการได้สร้างสมบุญญานุการมา บุญกุศล มากมายมหาศาล เพราะพระโพธิสัตว์บาร์มีเต็มจะได้มาเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า แต่อะไรทำให้เกิดละ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน

เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาระลึกอดีตชาติ เราเคยเป็นๆ จตุปปาตญาณ ถ้าชาตินี้สร้างคุณงามความดีเป็นพระโพธิสัตว์ต่อไป มันก็จะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะต่อไป จะไปเกิดเป็นอะไรละ เป็นจักรพรรดิ เป็นราชา เป็นแล้วมันก็มีสุขเล็กน้อย มีความทุกข์มากมาย มหาศาล แบกรับภาระไว้เพื่อสร้างคุณงามความดี แต่มันเป็นจริตนิสัยพระโพธิสัตว์ที่ทำคุณงามความดีไป ดึงกลับหมด เวลาดึงกลับกลับมาๆ พอดึงกลับมา เห็นใหม่

เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติที่เราไปรู้ไปเห็น เราไม่ได้ดึงกลับ เราล้าไปกับมันเลยว่า เรารู้เราเห็น มันก็เห็นเรื่องโลกนี้ เป็นบุญนะ เป็นบุญเพราะอะไร เป็นบุญเพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราไป มันเป็นคนงามความดีในคุณงามความดี ดีและชั่วไป แต่มันไม่ใช่หนทางในพระพุทธศาสนา

หนทางในพระพุทธศาสนา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ดึงกลับมา เวลาเข้าสู่มรรคส่งผล อาสวัชยญาณทำลายอวิชชา ทำลายอวิชชา อวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป อาสวัชยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามาร ทำลายเรือนยอดของเรือน ๓ หลังได้หักลงแล้ว ดิ้นพรวดๆ

“กิเลสเป็นนามธรรม จะไปรู้ไปเห็นมันได้อย่างไร”

ถ้าไม่รู้ไม่เห็นขึ้นมา มันก็เป็นบุคคล ๔ คู่ไม่ได้

บุคคล ๔ คู่ขึ้นมา เขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาละกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปตรงไหน

ตรงที่หลวงปู่มั่น เวลาท่านตรวจสอบลูกศิษย์ของท่านไป เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นขึ้นมา “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

ถ้าจิตเป็นอย่างไรแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เห็นใหม่ คุณธรรมที่ละเอียดยิ่งกว่านี้ยังมีอยู่อีกมากมายมหาศาล เวลาถ้ามันถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว จบ วิหารธรรม เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

นี่เหมือนกัน เรามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราพยายามจะทำความสงบของใจของเราเข้ามานี้แหละ

แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์เพราะอะไร เพราะอวิชชาพาเกิด คำว่า “อวิชชาพาเกิด” นั้นนะกิเลส นั้นนะพญามาร มันอยู่ในหัวใจของเราทุกๆ ดวง มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิดไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกขญาณทำลายอวิชชา ทำลายเรือนยอดของเรือน ๓ หลัง พอมันสิ้นไปแล้วมันไม่มีอวิชชา มันจะพาอะไรเกิด มันจะเกิดได้อย่างไร เพราะมันไม่มีเชื้อไข

แล้วเชื้อไขเป็นอย่างไร

“กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้ไปเห็นมันได้อย่างไร”

รู้มันเห็นได้โดยถ้ามีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ให้ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้ว ถ้าใจสงบระงับแล้ว ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันเห็น เห็นตามข้อเท็จจริงนั้นไง ถ้าเห็นตามข้อเท็จจริงนั้น วิปัสสนา วิปัสสนาจะเกิดขึ้นจากตรงนั้น ถ้าวิปัสสนาจะเกิดขึ้นจากตรงนั้น แล้วทำแล้วเจริญอกงามไปหรือไม่

นักปฏิบัติ นักปฏิบัติเวลาใช้ปัญญาๆ ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามันทำได้ขนาดนี้ เวลาศึกษาค้นคว้าในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเข้าใจว่าสุดมยปัญญาระดับไหน จินตมยปัญญาระดับไหน ภาวนามยปัญญามันเป็นภาวนามยปัญญา

เวลาจักรมันเคลื่อน ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง แสดงธัมมจักขุ ไข ปัญจวัคคีย์ ทั้ง ๕ พระอัญญาโกณฑัญญะ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น”

สิ่งใดสิ่งหนึ่ง จิตมันรู้มันเห็นของมัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น

นั่นนะ สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ปัญญามันเคลื่อน มันหมุนไป มรรค ธัมมจักขุ มันเคลื่อน มันบด มันบดมันบีบ บดบีบอะไร บดบีบลานของกิเลสไง

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวง

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้วก็คาอยู่นั่นไง เกิดขึ้นแล้วทำอย่างไรต่อ
เกิดขึ้นแล้วจะชนะหรือจะพ่ายแพ้ มันก็เกิดขึ้นไง

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงมันต้องขาด

นิโรธ นี่ไง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ บุคคลคู่ที่ ๑ ก็คุณสมบัติของบุคคลคู่ที่ ๑
สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชน์ ๓ กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง กามราคะขาดไป
รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

นี่ก็ซื่อ แล้วตัวจริงๆ มันเป็นอย่างไรวะ

ตัวจริงๆ เรามีอำนาจวาสนาหรือไม่ละ

ถ้ามีอำนาจวาสนา เป็นธรรมๆ พังธรรมๆ พังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มันรื่นเริง มันสุขใจไหม

สุขใจตรงไหน

ตรงที่หนทางไง มันมีหนทาง เห็นไหม ครูบาอาจารย์เป็นหนทาง เป็นผู้นำ นำเราให้ฝึกหัด
ปฏิบัติตามความเป็นข้อเท็จจริงนั้น ถ้ามันฝึกหัดตามข้อเท็จจริงนั้น ให้มันเป็นข้อเท็จจริงที่ว่า
วิปัสสนาคือการรู้แจ้ง

ถ้ามันปฏิบัติตามข้อเท็จจริง มันรู้แจ้ง มันไม่มีอะไรสงสัยคาหัวใจเลย มันทำเป็นขั้นเป็น
ตอน เพราะเรารู้เราเห็นไง แต่เวลาฟังครูบาอาจารย์ ฟังเทศน์ๆ เป็นธรรม แต่เราไม่รู้ แล้วมันจะ
เป็นจริงหรือมันไม่เป็นจริงไหม

ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มันจะพิสูจน์ได้ มันต้องพิสูจน์ต้องตรวจสอบ

หลวงตาพระมหาบัวท่านอยู่กับหลวงปู่มั่นไหม ท่านเป็นมหานะ เวลาหลวงปู่มั่นทำสิ่งใด
ท่านก็เคารพ ท่านก็เชื่อ แต่มันก็เชื่อด้วยความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อ ไม่ใช่ความจริง เวลาความ
จริงมันไปเปิดในพระไตรปิฎก เพียะ! เพียะ! เพียะ! มันลงทั้งหัวใจ

ถ้าพูดขนาดนี้ละ คำพูดมันเชื่อถือได้

นี่ก็เหมือนกัน เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการเป็น
หนทาง เป็นผู้ชี้แนะ เราเดินตามๆ ฝึกหัดปฏิบัติของตนขึ้นมาให้ได้ ถ้าให้ได้แล้วมันรู้กันนะ

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ ข้อเท็จจริงในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เราก็ความฝึกหัด
ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นขึ้นเป็นอัน เป็นข้อเท็จจริง

แต่เวลาถ้าเป็นกิเลส มันกดมันดัน มันปลิ้นมันปล่อน แล้วปฏิบัติมันทุกข์มันยากนัก คำ
ว่า “ปฏิบัติมันทุกข์มันยากนัก” มันอยู่ที่บัว ๔ เหล่า เราทำสิ่งใดมา

พาหิยะ พาหิยะฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เดียวเป็นพระอรหันต์ พระใน
สมัยพุทธกาลที่ห้อมล้อมพระพุทธเจ้าอยู่ ก็ฟังเทศน์พระพุทธเจ้าอยู่ทุกวัน พระพุทธเจ้าเทศนา
ว่าการก็นั่งฟังอยู่ ได้ยินทั้งนั้นนะ ทำไมฟังแล้วฟังเล่า ฟังแล้วฟังเล่า มันทำไมไม่มีอะไรเป็นขึ้น
เป็นอันขึ้นมา แล้วสงสัยด้วย

พาหิยะเวลาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์เลย แต่ว่าอำนาจ
วาสนาของเขา เขาจะขอเอหิภิกขุ ขอบวชเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เธอไม่มีบริวาร บวชได้อย่างไร”

คนที่บวชต้องมีบริวาร ๘ ผู้ที่มีอำนาจวาสนานะ เวลาจะบวชนะ บริวาร ๘ เป็นทิพย์มา
เลย ชุดนั้นชุดเดียว แต่ผู้ที่ไม่ได้ หาเองก็ไม่ได้ แล้วด้วยอำนาจวาสนาก็ไปหาอยู่ ไปหาสมัย
พุทธกาล ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ร้านค้าก็มี ๕ มาสก ๑๐ มาสกที่จะไปซื้อผ้าไหม ตามร้านค้า
๒,๐๐๐ กว่าปีมันมีการค้าการขายอยู่แล้ว แต่มันก็ทำไม่ได้ ทำไม่เป็น เพราะยังไม่ฝึกหัดใจ

ดูพระกรรมฐานดี พระกรรมฐาน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนี่ไง เวลาจะบวช ให้เป็นปะขาว
ก่อน ให้หัดท่องขานนาค เสร็จแล้วให้หัดตัดผ้า เสร็จแล้วให้สวดปาฏิโมกข์ ถ้าได้ปาฏิโมกข์แล้ว
ถึงจะให้บวช สมัยหลวงปู่มั่นนะ

สมัยนี้ เวลาเราจะหาผ้า จะตัดเย็บ

หลวงปู่มั่นเวลาท่านออกธุดงค์ไปเจอเศษผ้า เจออะไร ท่านเฉยๆ พอพ้นจากคนไป ท่านเอาเห็บไปในประคดเคว แล้วไปชักไปล้าง ไปตัดเป็นยาม ไปตัดเป็นอะไร ให้อพวกผ้าสีงากี้ พวกของข้าราชการ เวลาของเก่าเขาทิ้งๆ

พระธุดงค์กรรมฐานไง นุ่งห่มผ้ากาสาหวัดตร์ เป็นผ้าบังสุกุล ไม่ไปยุ่งวุ่นวายอะไรกับโลก

ฝึกหัดให้เข้าถึงธรรมและวินัย เป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไง

นี่ก็เหมือนกัน เขาไปหาบริวาร หาไม่ได้ โคแม่ลูกอ่อนขวิดเสียชีวิตเลย พระอรหันต์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธานสงฆ์ไปเผาศพ พระเขาถึงได้สงสัยใจ

บอก นั่นนะพระอรหันต์

เพราะพระกึ่งใจ พังอยู่ทุกวัน ทำอยู่ทุกวัน ทำไม่ปฏิบัติแล้วมันไม่เป็นพระอรหันต์ เหมือนพาหิยะที่หนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย

นั่นก็วาสนาของเขา เขาได้สร้างอานาจาสนา

นี่เวลาพระสงสัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอธิบายมากมายยาวยัดเลย เขาได้ภาวนามากี่ภพกี่ชาติ เขาปฏิบัติมามากมายเป็นจรีตเป็นนิตย์

ย้อนกลับมาที่เรา เราก็อยากจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาหน่อยแหละ เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอน การปฏิบัติมียากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นนี้

คราวเริ่มต้นจากปุณฺณ ปุณฺณ กัลยาณชน ถ้ายกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค เป็นบุคคลคู่ที่ ๑ บุคคลคู่ที่ ๑ คือหัวใจที่มันเป็น เวลามันเป็นแล้วมันจะก้าวเดินไปด้วยความสามารถของตน แล้วก้าวเดินตามความสามารถของตนนะ มรรคอย่างหยาบ มรรคอย่างกลาง มรรคอย่างละเอียดละเอียดสุด เวลาขึ้นไป เวลาเริ่มต้นมันมีหนทางที่จะสืบต่อไป

แต่จากปุถุชน กัลยาณชน การทำสมาธิง่าย การทำสมาธิยาก แล้วผู้ที่ทำได้มากน้อย ขนาดไหนก็อยู่ที่วาสนา เริ่มต้นที่ฝึกหัดปฏิบัติแค่นี้ แค่นี้ปุถุชน กัลยาณชน ล้มลุกคลุกคลาน เรา แยกอย่างไรว่าเป็นโลกหรือเป็นธรรม

เป็นโลกๆ สิ่งที่เราทำได้ๆ นี่ก็โลก โลกก็คือทัศนคติ คือความรู้สึกของตนนี่แหละ โลก นี่ มันเป็นเรื่องโลกใจ

ถ้าเป็นกัลยาณชนล่ะ

กัลยาณชนมันควบคุมดูแลหัวใจของตนได้นะ

แล้วที่มันทำยาก มันทำยากเพราะอะไรล่ะ

บ๊ว ๔ เหล่านี้ อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลที่ได้สร้างสมบุญญาธิการมาไง ถ้าอำนาจ วาสนาที่เราได้สร้างมา พอทำสมาธิได้ แล้วเขาก็จะรักษาไว้ได้

ศีล สมาธิ ปัญญา

สมาธินะ สมถกรรมฐาน ฐานที่มันคงของตน มันไม่มีกำลังของตน มันจะยกขึ้นสู่ วิปัสสนาได้อย่างไร ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นไหม

ถ้าเรื่องกิเลสมันกดมันดัน มันก็เป็นเรื่องของโลกทั้งนั้นนะ เรื่องของโลก ดุสิ จินตนาการ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา มันไม่เคยรู้เคยเห็นภาวนามยปัญญา มันเกิด ปัญญามากน้อยขนาดไหน มันก็ว่าเป็นของจริงของมัน แล้วมันก็เทียบเคียงกับธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากครูบาอาจารย์ที่เทศนาว่าการมา มันว่ามันเป็นอย่างนั้นๆ

มันเป็นอย่างนั้น ก็ความรู้สึก ก็ความคิดใจ ก็สัญญา ก็จำมาไง

ดุสิ เวลาเขาศึกษามา ๙ ประโยค ศึกษาเพื่อมีความรู้ในพระพุทธศาสนาไง แล้วบอกว่า พระกรรมฐานๆ แล้วมีการศึกษา ต้องมีการศึกษา ถ้าไม่ศึกษาแล้วจะประพฤติปฏิบัติได้ อย่างไร ตัวเองไม่มีความรู้ จะเอาความรู้มาจากไหน

ก็เอาความรู้มาจากภาวนามยปัญญา ความรู้เกิดจากการภาวนา ความรู้จากที่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย ความรู้ที่มันมีสติปัญญาเท่าทัน เท่าทันกับจิตของตน ไม่หลงระเห็จไปกับเรื่องโลกๆ เนี่ย

เรื่องโลกๆ โลกก็คือโลก สฟุเพ ธมฺมา อนตฺตา ชัดๆ เลย สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอนัตตาทั้งนั้น ฉะนั้น ความสุขความทุกข์มันอยู่กับเราไม่ได้หรอก ถ้ามันอยู่กับเราไม่ได้ คุณสิ ทางฤๅษีชีไพร เดี่ยวก็ชัดเจน เดี่ยวก็พร่ามัว เดี่ยวก็เป็นวิกลจริต เดี่ยวก็ปลิ้นปล้อนอยู่อย่างนั้น เพราะมันเป็นเรื่องโลก โลกมันกะล่อน โลกมันปลิ้นปล้อน มันไม่ใช่ธรรม

เป็นธรรม เริ่มจากศีล

ถ้ารู้เห็นจริงก็ว่าเป็นความจริง ถ้ารู้เห็นไม่จริงก็ต้องเป็นธรรมไม่จริง

ไปดูพวกหมอดูทายโชคชะตาสี โทกมดเท็จไปอย่างนั้นนะ ชะตาชีวิตของตนเองยังพยากรณ์ไม่ได้ จะไปพยากรณ์ชีวิตของบุคคลอื่นได้อย่างไร

แล้วหัวใจของคนมันก็มีดีมีเลว เราไปเจอเพื่อนฝูงที่นิสัยดีขณะที่จิตใจเขาดีงาม เราก็โชคดีมาก แล้วเพื่อนฝูงนิสัยใจคอจะเป็นอย่างนั้นตลอดไปไหม เขามีอะไรบีบคั้นในหัวใจของเขา เขามีเวรมีกรรมอะไรของเขา มันต้องมีระยะห่าง ระยะใกล้ชิด เราต้องพิจารณาของเรา

ไฉนเหมือนกัน เวลาจิตเรารู้เราเห็นสิ่งใด มันมีความรู้มากน้อยขนาดไหน ถ้ามันมีความรู้ของมัน จิตสงบระงับเข้ามา มันมีความสุขสงบอันหนึ่ง

ความสุขสงบอันหนึ่ง สฟุเพ ธมฺมา อนตฺตา คือธรรมทั้งหลายมันเป็นอนัตตา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เราก็มีความรู้แค่นั้น คนที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จิตถ้ามันสงบระงับเข้ามามันก็มีความรู้แค่นั้น ความรู้แค่นั้น แล้วถ้าไม่มีวาสนามันก็ส่งออกไปเลยนะ ถ้ามันเกิดจินตนาการไปรู้มันเห็นสิ่งใดว่ามันเห็นธรรมๆ ไง นี่ธรรมล้นเกิน มันไม่ใช่ธรรม มันล้น ล้นเกินไฉ

แต่เวลาถ้ามันมีกิเลสละ

กิเลสมันก็กีดกัน ทำให้ทุกข์ให้ยากทั้งนั้นนะ ถ้ามันทำให้ทุกข์ให้ยาก ถ้าเราฝึกหัดไปตามความเป็นจริงของตน ถ้าฝึกหัดตามความเป็นจริงของตนนะ ฝึกหัดปฏิบัติแล้วทำให้เป็น

ข้อเท็จจริงอันนั้น ถ้าเป็นข้อเท็จจริงอันนั้น เรายกษาหัวใจของเราได้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
มันสว่างไสวอยู่อย่างนั้นนะ

คำว่า “สว่าง” คือมันสว่างโดยสติ โดยปัญญา ปัญญามันรู้แจ้งใจ อันนี้ไม่ใช่ อันนี้ชั่วคราว
อันนี้มันเป็นเหตุ เราต้องสร้างเหตุอย่างนั้น

เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันเหมือนทางนักวิชาการ เรียนมาแล้ว เวลาทำงานต้องมี
ประสบการณ์ ประสบการณ์ทำงาน ทำงานไม่ได้ ทำงานไม่เป็น มีความรู้อยู่ แต่เรื่องเอกสารทำ
อะไรไม่ได้ทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาจิตมันเป็นสิ่งใดขึ้นมาบ้าง คำว่า “ขึ้นมา
บ้าง” แล้วรักษาอย่างไร

เวลาพระกรรมฐาน พระกรรมฐานเขามีข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องพิสูจน์เลย
พระนี่ แค่ดูก็รู้เลย ภาวนาเป็นหรือภาวนาไม่เป็น รักหรือสงวนอะไร

สิ่งที่เป็นธรรมๆ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เริ่มจากศีล สมาธิ

ศีล ความปกติของใจ แล้วถ้ากิเลสมันพลิกมันแพลง มันกดมันดัน มันปลิ้นปล้อน กิเลส
ทำให้ทุกข์ให้ยาก กิเลส เราไม่ได้มาศึกษาพระพุทธานุศาสน์ เราทุกข์เราก็กียาก เราก็กินน้ำที่การ
งาน มันก็ทุกข์ก็ยากประจำโลก เวลามันจะมาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันก็ทำให้ทุกข์ให้ยาก
ขึ้นไปอีก

เวลามันทุกข์มันยากขึ้นไป ทำสิ่งใด นั่งสมาธิ โอ้โฮ! มันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยาก
ทั้งนั้นนะ แล้วมันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยาก แล้วไม่กลัวมันหรือ เวลากลัวแล้ว เวลาเรานั่ง
สมาธิ เราก็กะให้มันเจ็บมันทุกข์มันยากน้อยลง หรือก่อนที่มันจะเจ็บ มันจะทุกข์มันจะยาก ให้
มันลงสมาธิไปซะ มันจะมีความสุขก่อน แล้วสมาธิมันก็เป็นทีที่หลบภัย ภัย หลบภัย เวลาเจ็บเวลา
ปวดขึ้นมา เจ็บปวดเจียนตาย เวลาเข้าสมาธิแล้วมันปล่อยหมดนะ

ภายนอก ภายใน อายตนะส่งออกมา แต่เข้าไปอยู่ในตัวมันเอง มันก็ไปติดที่ตัวมันเองนั่น
แหละ ถ้ามันไปติดตัวมันเอง เราจะดูแลรักษาอย่างไร ดูแลรักษาอย่างไร มันก็ดูแลรักษาความ
บกพร่องของเราที่การกระทำนี่ไง

เวลาเราถืออุตุงค์ไ้ เรามีข้อกติกากับหัวใจของตน เวลาเราปล่อยปละละเลย มันไปแล้ว เวลาเราตั้งกติกากับเราขึ้นมา เราจะทำอย่างนี้ๆ แล้วมันไม่ทำ เวลาจิตใจมันดึงามมันก็อยากทำ

นี่ไง เวลากิเลสมันกดมันดันในหัวใจของตน กิเลสทำให้มันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ ทั้งๆ ที่เราปรารถนาสร้างคุณงามความดีไ้

เวลาสร้างคุณงามความดี ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเราสร้างเหตุที่เหมาะสม สมควรพอดีขึ้นมา มันต้องเป็นไปตามธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล้านเปอร์เซ็นต์

แต่เราทำไปๆ เราเคยทำได้ แล้วเราจะมาทำซ้ำ มันเป็นสัญญา เวลาทำแล้วมันจะทำซ้ำไ้ เวลาครูบาอาจารย์ที่ฉลาด ท่านจะสอนว่าให้อยู่กับปัจจุบัน อยู่กับปัจจุบัน สิ่งที่มีมันได้แล้วก็วางไว้ อันนี้เป็นประสบการณ์ แล้วเวลาทำต่อไป ไม่ได้อย่างที่เคยได้ ก็มาทบทวนแล้ว ครั้งที่ไ้กับครั้งที่ไม่ได้ มันเป็นเพราะอะไร

เวลาผมราวาสเป็นทางคับแคบ คับแคบเพราะว่ามีหน้าที่การงานของเขา เวลาทำแล้วระยะห่างมันมาก บวชเป็นพระ บวชเป็นพระกรรมฐาน นี่ไ้ ทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง วันนี้ทำอย่างนี้ พรุ่งนี้ไ้ได้อย่างนั้นไหม ทำไม่ถึงไ้ไม่ได้ ไ้ไม่ได้มันเพราะเหตุใด เราก็หาหนทางทบทวนเลยละ เรามีความบกพร่องอะไรในตัวของเราบ้าง ถ้าไ้ความบกพร่องในตัวเราแล้ว เราต้องมีกติกากับเรา

ไม่มองเลย พระกรรมฐานสมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไม่มองหน้าใครเลย ไม่สนใจอะไรกับใครเลย สนใจแต่จิตของตน แล้วพอจิตของตน หลวงปู่มั่นจะถามว่า จิตเป็นอย่างไร จิตมันลงหรือไม่ลง ถ้าจิตมันลง ลงอย่างไร

ตัวเองมันพูดได้แจ้วๆ ทุกเรื่องนะ แต่ความเป็นจริงมันไม่มี ไม่มีเพราะอะไร ไม่มีเพราะมันไม่เคยทำได้อย่างนั้นไ้

ถ้ามันทำได้อย่างนั้นนะ ครูบาอาจารย์ โอ้! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนะ ๖ ปีไปพิสูจน์ตรว้สอบกับโลก โลกที่เขาพลิกแพลง เขามีเล่ห์มีเหลี่ยม ไปกับเขามาทั้งนั้นนะ แล้วเป็นอย่างไรละ มันไม่ใช่ทั้งนั้นนะ พอไม่ใช่ขึ้นมา เวลามาฝึกหัดปฏิบัติของตน มันไม่มีใครสอนได้ ตั้งแต่ฉันอาหารของนางสุชาดาแล้ว ถ้าเรานั่งแล้วคิ่้นนี้มันไม่สิ้นกิเลส จะนั่งตายเลย

เวลามันเป็น โลกไม่มี ยังไม่มีใครเป็นไปได้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดง
อัมมจักขุ นะ โอไฮ! เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ เพราะได้ยินได้ฟังไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ประกาศธรรมแล้วไง เทวดา อินทร์
พรหมเขาขึ้นนอกขึ้นใจทั้งนั้นนะ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เทศนาว่าการเข้า
ขึ้นมาจนปัจจุวัคคีย์เป็นพระโสดาบันทั้งหมด เทศน์อนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์มา ๖ องค์
ไปได้ยสะอีก ๕๕ ใจ

ได้ยสะก็เทศน์นี้

“ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้วุ่นวาย”

ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้วุ่นวายหนอ แล้วที่ไหนล่ะ

ก็ที่หัวใจทุกๆ คนไง ก็ที่ความคิดเอ็งทุกๆ คนนั่นแหละ มันเดือดร้อน มันวุ่นวาย พอมัน
เดือดร้อน มันวุ่นวาย แล้วทำอะไรล่ะ

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา เทศนาว่าการจนได้เป็นพระอรหันต์ ๖๐ องค์ไง พ้นจากบ่วงที่
เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกันนะ เพราะโลกนี้เราร้อนนัก พระอัสสชิไปได้
พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไป

เวลาข้อเท็จจริงที่มันเป็นข้อเท็จจริง คนเป็นนะ คนฝึกหัดปฏิบัติมันรู้มันเห็นเป็นขั้นเป็น
ตอน ใ้การศึกษาๆ สุตมยปัญญา คัดลอก ลอกข้อสอบ ทุจริตร้อยแปดพันเก้า นี่ไง สุตมย
ปัญญา จินตมยปัญญา ใจ จินตนาการไปเถอะ ยิ่งมีการศึกษาจบ ๙ ประโยคแล้วมาปฏิบัติ หลวง
ปู่มันบอกเลย มันจะเตะมันจะถึบกัน ก็เลสมันพลิกมันแพลงยิ่งปวดหัวเข้าไปใหญ่ จบ ๙
ประโยค ทำสมาธิไม่เป็น พระกรรมฐานก็ทำสมาธิไม่เป็น ถ้าทำเป็นๆ นะ มันจะรู้ได้ไง

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

เริ่มต้นถ้าทำสมาธิเป็น ศีลจะสะอาดบริสุทธิ์ ศีล ศีลนะ ไม่โกหกมดเท็จ

มันโกหกมดเท็จ มันผิดศีล ถ้ามีศีล เรามีศุณย์ แล้วให้ศีลคนอื่นเขา

แต่พระกรรมฐานวิรติเลย แล้วทำให้มันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบ โอ้โฮ! หนึ่ง เขามีความสุขของเขาเนาะ ถ้ามันมีความสุขอย่างนั้นแล้ว ถ้าไม่มีคนสั่งสอน เขาติดของเขาเนาะ เธอไม่น้อมไปละ น้อมไปสิ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ที่นี้พอมันน้อมไป มันไม่มีวาสนาไร ถ้าไม่มีวาสนา มันเป็นไปไม่ได้ไง

ผู้ที่เป็นชาวพุทธทั้งหมด เคยมาปรึกษาเราเยอะแยะเลย อยากปฏิบัติมาก แต่ไม่อยากพิจารณากายเพราะกลัวผี กลัวมาก

นี่มันคิดของมันไปเองไง ยังไม่ได้ปฏิบัติ สมาธิยังทำไม่เป็นเลย กลัวผีไปแล้ว เวลาคนที่ฝึกหัดปฏิบัติ แบบละครทีวีเห็นผีเห็นนาง เห็นอะไร ใต้นั้นมันเป็นเรื่องทางโลกใจ เรื่องทางอกิณญาใจ มันเป็นเรื่องเครื่องรางของขลังใจ

แต่ของเราจะซังทุกซัง เอาทุกซังมันมาซังซะ

ถ้าทำความสงบแล้วเห็นนิมิต มันไปเห็นภูตผีปีศาจ อันนั้นก็ป็นกรรมของสัตว์ ถ้ากรรมของสัตว์นั้นะ ก็ดึงกลับมา แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติก็โอฬารกรรม สัพพะ สุตตะ สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เป็นสุขเป็นสุขเกิด

เราก็เป็นสัตว์โลกคนหนึ่ง ปัจจุบันนี้มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา อยากจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา อย่างรั้งแก่กัน ส่งเสริมกัน

เทวดาที่เป็นสัมมาทิฐิ มีพระกรรมฐานที่ไหน เขาจะคุ้มครองดูแล ให้อำนาจที่เจ้าทางที่เป็นมิชฌาทิฐิไง เห็นพระ จะรังแก เห็นพระ นี่มันมีของมัน ถ้ามีของมัน ที่แรงๆ ลองไปเที่ยวสิ เราอุตงค์มา เราเห็นมาเยอะ เราประสบการณ์มามาก

แต่สำหรับเรา เราไม่เคยกลัวอะไรเลย เพราะถือว่าศีลบริสุทธิ ถ้าศีลของฉันบริสุทธิ์ ใครทำอะไรฉันไม่ได้ ไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ที่ว่าแรงๆ ที่พระไปอยู่ไม่ได้ เราไปอยู่มาหมดแล้วแหละ ที่ไหนมันแรง ได้ทั้งนั้น สัตว์ป่าๆ สัตว์ป่าตัวไหน ซ้างเป็นฝูงๆ เลย ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน เชิญ

เพราะเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่บวชพระแล้ว นี่อยากจะประพฤติปฏิบัติ มันจะอ่อนแอ มันจะไม่สู้อะไรเลย มันเสียชาติเกิด พิสูจน์มาหมดแล้ว

ฉะนั้น ถ้าจะรู้จะเห็นอะไร มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ แล้วจิตใจมันอ่อนแอใจ เห็นนุ่นเห็นนี้ ติดตามไป ไรสาระ เราก็เคยเห็น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเคยเห็นทั้งนั้นนะ แต่เห็นแล้วมันเป็นคติธรรมไง

หลวงปู่มั่นตั้งแต่ออกบวช พอภาวนาไปแล้วจิตมันสงบ จะพิจารณากายอย่างไรมันก็ไม่เหตุนี่ไม่มีผลไง

พอพิจารณาของตนเอง อ้อ! บุญมาก ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ไง จะเป็นพระพุทธเจ้าไปในอนาคต ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์ พวกที่เป็นพระโพธิสัตว์ แล้วเป็นสิ่งที่ว่ามีบุญมีอำนาจวาสนามันติดอย่างนั้นนะ เพราะมันเข้าสมาธิไม่ได้ มันเข้านะ มันก็เป็นฌานสมาบัติ พอฌานสมาบัติก็จะไปรู้จะไปเห็น จะไปช่วยไ้ พวกพระโพธิสัตว์ๆ นะ

แต่เวลาถ้าจะเข้ามรรคเข้าผล ถ้าทำความสงบของใจก็ได้ ใจสงบระงับแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาไง ถ้าพิจารณาไปแล้ว เวลาหลานกิเลส สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพทปราคาส มันขาดไป เกิดอีกอย่างมาอีก ๗ ชาติ

แล้วพระโพธิสัตว์มันไปไม่มีต้นไม่มีปลาย มันจะไปอย่างไร

ฉะนั้น พระโพธิสัตว์เวลาทำฌานสมาบัติ แต่มันไม่เข้าศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าเข้าศีล สมาธิ สมาธิคือสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะเกิดภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันจะไปชำระล้างอวิชชา ชำระล้างพญามาร แล้วชำระล้างพญามารแล้ว เวลาถ้ามันถูกต้องชอบธรรม มันขัดแย้งกันไง ฉะนั้นถึงว่ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ หลวงปู่มั่น แหม! เอาอยู่พักใหญ่เลย ท่านก็แก้ตัวของท่าน เห็นไหม

นี่ไง เวลาคนฝึกหัดปฏิบัติมันต้องแก้ แก้สิ่งที่ว่าบุญมากๆ มันก็ต้องเพิ่มเติมต่อไปจะไปตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคต ถ้ามีบุญมากๆ ขึ้นมา ถ้าไม่ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปในอนาคต ก็เป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า ตรัสรู้เองโดยชอบด้วยสติด้วยปัญญาของตน

สาวกสาวกะที่ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟัง เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาได้มาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระแล้วจะศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้า ๙ ประโยค นั่นนะสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้น เอ็งไม่ได้อะไรเลย ถ้าได้ก็ได้บุญและบาป บุญและบาปก็เหมือนสมรवासเขาไป

ฉะนั้น สมรवासเขาทำบุญใส่บาตรของเขา เขาก็เพื่อบุญกุศลของเขา แล้วอย่างหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา ก็สอนให้เขาปฏิบัติ ถ้าสอนให้ปฏิบัติ จะเป็นจิตเป็นนิสัยของเขา ถ้าเขาได้ฝึกหัดปฏิบัติมา เขายากฝึกหัดปฏิบัติต่อเขาไป ถ้าเป็นจิตเป็นนิสัย สายบุญสายกรรมขึ้นมา พอมันได้ยินได้ฟังขึ้นมา มันก็อยากจะฝึกหัดปฏิบัติของมัน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ เพราะมันมีทุนเดิม มีบุญเก่าไป

มีบุญเก่าเวลาฝึกหัดปฏิบัติไป ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใดละ

ในวงกรรมฐานเขาวัดอำนาจวาสนากันเลยละ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ มีอำนาจวาสนาบาบารมีนะ ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา หนึ่ง สถานที่ที่ไป

เวลาพระกรรมฐาน หลวงตาท่านพูดประจำ สมัยของท่าน แยกตัวไปที่ไหนก็เป็นป่า ทั้งนั้นนะ สมัยนั้นเมืองไทยมี ๑๖ ล้านคน

เราขึ้นไปเที่ยววัดทุ่งทางภาคอีสาน ถนนยังเป็นถนนลูกรังกันอยู่หมดเลย สายอุดรฯ สกลฯ เพ็ญลาดยางที่หลัง ไปทางไหนมันมีป่ามีเขา พอมันหมดเป็นยุคคราวนี้ เดียวนี้ไปวัดทุ่งขึ้นมา อุทยานเขาไม่ให้เข้า จะต้องมียัตร จะต้อง อุ๊ย! มันวุ่นวายหมด นี่วาสนาของคน แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันอยู่ที่กายกับใจเรา นี่เรื่องของโลกมันเป็นเรื่องของโลก

นี่พูดถึงว่าวาสนา เวลาเกิดยุคใดสมัยใด เราเกิดยุคสิ่งที่มีครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติที่ตามข้อเท็จจริงนั้น เราก็พยายามทำหัวใจของตนให้มันเป็นข้อเท็จจริงไป ไม่ใช่ธรรมสั้นเกิน

สมาธิ สมาธิน้ำดันแก้ว สมาธิเป็นสมาธิของมันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วไม่มีวาสนาก็ “นี่คือนิพพาน ปฏิบัติสำเร็จแล้ว” สำเร็จแล้วมันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย นี่ก็เลยเวลามันขัดมันแย้งไป

เวลาพวกสั้นเกิน สั้นเกินขึ้นมา มันสั้นเลยไปหมด พระกรรมฐานเป็น ๖ สิ่ง ๒ บาท หนุนนะ ไม่ใช่มรรค ๔ ผล ๔ มรรค ๔ ผล ๔ มันโกหกหมดเท็จไม่ได้

เว้นไว้แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เป็นอุบายวิธีการ อุบาย เวลาจะให้อุบายลูกศิษย์ลูกหา พยายามกระตุ้น กระตุ้นให้สิ่งเร้าให้เขากระทำของเขา ให้อะไรละ ให้เขาเป็นปัจเจก ตั้ง สันติภูมิจิต ให้เขา รู้ตัว รู้ผิด

มันธรรมสั้นเกิน เกินธรรมะพระพุทธเจ้า เกินทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ไปเก็บไป กว้านเอาเรื่องโลกๆ มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เรื่องโลกๆ มันก็ได้โลก ถ้าเรื่องธรรมๆ เรื่องธรรมมันก็ได้ธรรม สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แนวทางปฏิบัติ มากมายมหาศาล เริ่มต้นเราฝึกหัดปฏิบัติโดยวิธีการอย่างนั้นเพื่อความสงบสุขของใจ พอใจมัน สงบนะ แล้วมันมีความชำนาญของมันนะ มันมีกำลังนะ

เวลาฝึกหัดปฏิบัติมันจะรู้เลย เวลาถ้าสมาธิมันมั่นคงของมัน มันพิจารณาสิ่งใดไปมัน เข้าอกเข้าใจ มันภูมิอกภูมิใจ มันปลื้มใจมากเลย พอสมาธิมันใช้ไปแล้วมันเบาเลย แต่พอคิด อะไรไปนะ มันก็เทียบเคียง เออ! เราก็เหมือนเขา นี่ก็กลาง แล้วสุดท้ายไปแล้วหมดเลย หมดเลยเพราะอะไร เพราะไม่เต็มบุญใจ

เต็มบุญ เต็มบุญก็มีสติ แล้วมีคำบริกรรมนี้ไง

คำบริกรรมสำคัญที่สุด

ถ้ามีคำบริกรรม หมายความว่า จิตมันได้ออกกำลังกายของมัน จิตได้มีการกระทำของ จิต นวกรรม

ไม่มีคำบริกรรม จิตไม่เคยทำอะไรเลย นั่นนะจินตนาการล้วนๆ คิดเองเออเองไปทั้งหมด อ้าว! ประชาธิปไตยๆ เขาทำได้ เราก็ทำได้ เขาคิดได้ เราก็คิดได้ เขาพูดได้ เราก็พูดได้ แล้วกิเลส เอ็งละ แล้วโวหารมันพูดออกไป พวกนี้ถ้าเป็นสัญญาๆ ไปฟังครูบาอาจารย์มา จิตใจมันรื่นเริงนะ

เราเคยเห็นพระ เทศน์นี่ เอาเทปให้ฟังคนเดียว เทศน์ได้เหมือนเลย พอเทศน์ เขาก็รู้ เหมือนกันไง แต่รู้ด้วยโลกใจ รู้ด้วยปฏิภาณไหวพริบภาคความจำใจ

แต่ถ้าเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรีชาติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

เกิดเป็นคนเหมือนกัน ทุกคนเกิดมา เกิดด้วยบุญด้วยกุศลขึ้นมา โอ้โฮ! ชีวิตเขาอุดมสมบูรณ์ตลอด ทุกตะเข้ใจเกิดมาแล้ว พ่อแม่ไม่มีจะกิน

ในพระไตรปิฎก แม่เป็นขอทาน มีครอบครัว เวลาเขาต้องขึ้นมาไง ต้องขึ้นไปขอทานไม่เคยได้เลย จนเพื่อนขอทานต้องมีอาหารมาให้กินไง เวลาคลอดลูกมาแล้ว อุ้มลูกไปนะ ไม่เคยขอทานได้เลย ถ้าถึงลูกไว้ก่อนแล้วไปขอทาน มันยังพอได้กินได้อยู่บ้าง นี่มันวัดวาสนาได้หมดกรรมเก่ากรรมใหม่ทั้งนั้น แล้วมันเป็นจริงเป็นนิสัย

ฉะนั้น ถ้าเป็นจริงเป็นนิสัย ทำสิ่งใดแล้วหัวใจดีงาม กรรมฐาน ๔๐ ห้อง โดยข้อเท็จจริงไ้ เวลาพุทธโงๆ พระกรรมฐานสอนพุทธโง่ พุทธโง่แล้วทำได้หรือไม่ได้ละ

โอ้เราปฏิบัติอยู่ใหม่ๆ เหมือนกัน สุดท้ายแล้วมาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ทำได้แล้วมหัศจรรย์ด้วย พอทำได้แล้ว เวลาไปหาหลวงตา ไปเจอปัญญาอบรมสมาธิของท่าน อ้อ!

เมื่อก่อนเราใช้ปัญญาอย่างนี้ เราไม่รู้หรอกว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ แต่มันทำแล้วมันได้ผลของมัน มันได้ของมัน เพราะเท่าทันๆ อารมณ์มันดีขึ้นๆ ไ้ พอดีขึ้น พิจารณาเข้าไปแล้วมันหยุดหมดละ หยุดหมดด้วยอะไร

ความคิดนี้แหละไหลลื่นดีเลย พอคิดแล้วก็มีความรู้ แล้วชอบ ถ้าพิจารณาไปแล้วนะ มันบ้าๆ มันวาง แล้วเท่าทันนะ เวลามันจะคิด เอ๊ะ! สติทันจบหมดละ หยุดหมดเลย แล้วฝึกหัดให้มันเข้มแข็งขึ้นมา พอเข้มแข็งขึ้นมา พอมันจะเสวยความคิด อึก! เอ๊ะ! ไหนว่ามันไม่มีอะ

เมื่อก่อนก็คิดแบบโลกๆ นี่แหละ สิ่งที่เป็นนามธรรมคือมันก็จับต้องอะไรไม่ได้ทั้งนั้น เวลา มันจับต้องได้ อ้าว! ความคิดไ้ อารมณ์นะ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อารมณ์หนึ่งประกอบไปด้วยขั้น ๕ ขั้น ๕ มีรูป มีอารมณ์อันนั้น รูปมีเวทนา พอใจไม่พอใจ มีสัญญา ถ้าไม่มีสัญญา มันเทียบเคียงสิ่งใดไม่ได้หรอก พอเทียบเคียงแล้วมันมีสังขารปรุงต่อเนื่อง มันมีวิญญาณในขั้น ๕ วิญญาณรับรู้ในอารมณ์นั้น

อ้อ! พอเห็นแล้วมันจับนะ แล้วมันค่อยมาแยกมาแยะออกมา มันรู้มันเห็น มันปล่อยหมดมันแยกหมดนะ ถ้าสติปัญญามันเท่าทันนะ อารมณ์เกิดไม่ได้ เพราะขั้นมันรวมตัวไม่ได้ ขั้น ๔ หรือ ถ้าขั้น ๕ มันสมบูรณ์แบบมันถึงเป็นรูปไ้ นี่ฝึกหัดปฏิบัติ

ไฉนทำอะไรคนเดียวคนเดียว

แต่พอมาเจอเทศน์หลวงตา อ้าว!

แล้วฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน พิจารณาของมัน ชันธ้อย่างหยาบ ชันธ้อย่างกลาง ชันธ้อย่างละเอียด แล้วมันเกิดปัญญาที่มันรู้เท่าทันความคิดนี้ มันจับความคิดให้หยุดได้

ที่แรกก็หยุดคิด หยุดคิด หยุดคิด รูป ธาตุรู้ ธาตุรู้คือจิตของตน

เวลาถ้าจิตของตนยังทำไม่ได้ เราจะรู้จิตของตนได้อย่างไร

สิ่งที่สังคมรู้ได้ มนุษย์รู้ได้ รู้ที่อารมณ์ ไม่เคยรู้จิตของตน รู้ที่อารมณ์ แล้วเอาอารมณ์นี้ศึกษา ศึกษาขึ้นมา เวลาจิตมันมี หลวงปู่มันบอกว่า “อวิชชาอยู่ที่สติจิต”

อวิชชาคือความไม่รู้ มันไม่รู้อะไรเลย แล้วมันก็เคยคิดของมัน แต่เราฝึกหัดปฏิบัติ ธรรมะภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือทวนกระแสกลับเข้าไปสู่จิตใจของตน ถ้าทวนกระแสกลับเข้าไปสู่จิตใจของตน มันเกิดปัญญา อย่างที่ว่าปัญญาบรมสมภา

ถ้ามันมีสติมีปัญหา พุทโธๆ แล้วพุทโธแล้วมันทุกข์มันยาก พุทโธแล้วพุทโธไม่ได้ อย่างเช่นปัญญาชนๆ ที่ให้ฝึกหัด อะไรก็พุทโธ อะไรก็พุทโธ พุทโธไม่ได้หรอก เวลาพุทโธแล้วมันเครียด พุทโธมันฟังมันชาน มันพุทโธไม่ได้เลย แต่ถ้าตั้งใจจริงก็ได้ แต่มันไม่ตรงกับจริตนิสัย

พอฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ไง นี่ไง พุทธจริต

ผู้ที่มีสติมีปัญหาเหมือนคนที่มีการศึกษา คนที่มีปัญญามากๆ เวลามันคิด มีสติตามความคิดนั้นไปเรื่อยๆ ดูความคิดเรานี้แหละ แต่มีสติเท่าทันมัน ดูมันไป ดูมันไป แล้วพอถึงที่สุด ถ้าเริ่มฝึกหัดปฏิบัติใหม่ๆ นะ มันดูไปเรื่อยๆ มีสติมีปัญหา พอมันคิดจบ เอ! มันก็ไม่เห็นมีอะไรนะ คิด คิดแล้วมันได้อะไรละ เริ่มต้นมันจะเป็นแบบนี้ มันเท่าทันความคิดของตัวเองทั้งหมด เวลาที่มีสติมีปัญหาเท่านั้นนะ คิดอะไรก็ได้ แต่มีสตินะ

แต่เดิมความคิดมันยิ่งใหญ่ คิดแล้วความคิดเป็นเรา เราเป็นความคิด คือเราเอาเราเข้าไปร่วมด้วยตลอดใจ แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะแยก แยกเรา

ความคิดเป็นอารมณ์เกิดดับๆ แล้วเกิดดับๆ เกิดจากกิเลส เกิดจากมารทั้งนั้น อะไรที่ฝังใจ อะไรที่เคียดแค้น คิดแล้วคิดเล่า อะไรที่เป็นความดีงามคิดได้ผิผินมาก มีสติปัญญา มีสติปัญญาเท่าทัน เห็นไหม มันเห็นโทษมันเอง พอเห็นโทษมันเอง มันก็เบาบางลง เบาบางลง

แต่เวลาถ้ามันเท่าทันนะ เวลามันหยุดคิดๆ เวลามันจะคิด นี่เสวย จิต ชาติรู้ สิ่งที่ถูกรู้ สิ่งที่ถูกรู้เพราะอะไร สิ่งที่ถูกรู้เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ใจ พรหมมีขันธ์ ๑ ใจ มันแตกต่างกันไง มันแตกต่างด้วยมิติ แตกต่างด้วยชีวิต แตกต่างด้วยบุญและบาป

แต่อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น

ถ้าอริยสัจมีหนึ่งเดียว เห็นไหม เวลาเราพุทโธๆ พุทโธมันเป็นการยืนยัน ถ้าปัญญาอบรมสมาธิๆ ส่วนใหญ่ที่ปัญญาอบรมสมาธิ เขาคิดว่าใช้ปัญญาอบรมสมาธิคือภาวนามยปัญญาไง เขาคิดว่าเขาใช้ปัญญาไปแล้วเขาจะบรรลุธรรม เห็นธรรม

เห็นเกิดดับไง เห็นเกิดดับ นักวิทยาศาสตร์ก็เห็นได้ พิสูจน์ได้ เพราะมันเป็นเรื่องโลกๆ นี่แหละ เป็นเรื่องโลกๆ ตรงไหน สวากสาวกะที่ได้ยินได้ฟัง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ทางวิชาการในพระพุทธศาสนาไง พระไตรปิฎกยืนยันได้ แล้วเราก็มามีใครครวญของเราเอง แล้วคิดว่าพอเรารู้สิ่งใดแล้วมหัศจรรย์

เด็กๆ เพิ่งเริ่มต้นสนใจพระพุทธศาสนา ยังไม่เคยทำอะไรเลย พอทำอะไรไปเลย มันมีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียดมากมายในพระพุทธศาสนา เพราะมันต้องพัฒนาหัวใจของตนขึ้นมาไง บุคคล ๔ คู่นี้ไง ผูกมัดปฏิบัติขึ้นมาให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

แล้วถึงที่สุดแห่งทุกข์ ใครเป็นคนทำ

ถ้าเป็นธรรมะเกินๆ มันว่ามันได้มรรคได้ผลตลอดไป ใจพวก ๒ บาท ใจพวก ๖ สลึง ๒ บาทนั่นนะ แล้วพูดธรรมะไรสาระมากๆ นะ เอาอารมณ์ เอาเหตุการณ์ขึ้นมาเปรียบเทียบ ธรรมะเป็นธรรมชาติ อธิบายบิกแบง การกระทำ

ไฉนมันอยู่ข้างนอก เอ็งเคยเห็นจิตไหม ทำสมาธิเป็นหรือเปล่า ถ้าทำสมาธิ เป็นที่นี้ดี ถ้าเป็นที่นี้ เห็นไหม ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้อุ่นวายหนอ แล้วที่นี้สงบสุขละ สงบสุขแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นหรือเปล่า ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ถ้าทำความสงบของใจได้ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันจะสงบสุขขนาดไหน นั่นมันเป็นอำนาจวาสนาของคนใด

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ชีวิตนี้ทุกข์นัก ความรู้สึกนึกคิดบีบคั้นหัวใจเจ็บปวดนัก แล้วถ้ามันทำความสงบได้ มันก็เป็นความสุขใจ สุขแล้วมันก็ขัดแย้งกันที่ว่า สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ ใจ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ตัวตนของเรามันบวกหมด

แล้วพระพุทธศาสนา เวลากิเลสมันกดมันดันนะ เวลาความว่ากิเลสมันกดมันดัน กิเลสมันจะทำให้มีความเสียหาย นี่เขาเรียกสมุทัย กิเลสมันบังเงา มันคิดไปพร้อมกับกิเลส แล้วตัวตนก็เราได้ศึกษาธรรมะ เราได้ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ อู้ฮู! ฟังจนทะลุปรุโปร่ง แล้วมันก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นเป้าหมาย มันก็เหมือนที่หลวงปู่มั่นบอกกับหลวงตาพระมหาบัวว่า

เรียนมาจนเป็นมหา เอาใส่ลิ้นชักสมอง แล้วลั่นกุญแจมันไว้ แล้วปฏิบัติให้เป็นความจริง

ไฉนก็เหมือนกัน เราเป็นนักปฏิบัติ เราก็ฟังเทศน์มาเยอะ เราก็มีสติมีปัญญา เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปไง เวลากิเลส ธรรมะมันล้นมันเกิน มันมากมาย เพราะธรรมะ อันนั้นก็ฟัง เป็นสัญญาข้อจำมาจากครูบาอาจารย์ ศึกษาธรรมะมาจากพระไตรปิฎก อู้ฮู! ความรู้เยอะ เวลาปฏิบัติไป ทำสมาธิไม่เป็น มันสงบไม่ได้

ถ้ามันสงบได้ มันวางหมดนะ ความสงบมันแยกระหว่างโลกียะกับโลกุตตระ

ถ้าเราไม่สงบ มีเราบวกลดอด มันเป็นเรื่องโลกๆ โลกเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีกายกับใจ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขันธ ๕ เป็นอารมณ์ เป็นภาษา เป็นสิ่งให้เราศึกษา

ศึกษานะ ภาษาศาสตร์ เขาแยกภาษาได้หมดเลย ไฉนมันเป็นภาษา ใจมันมีสถานะอย่างนี้เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ แต่ถ้าเป็นธรรมๆ มันเกิดจากจิต

เกิดจากจิตเพราะอะไร

เพราะเราทำความสงบของใจเข้ามาไง คีล สมาธิ ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันจะเกิดขึ้นข้างหน้า แล้วถ้าปัญญามันจะเกิดขึ้นข้างหน้า ชัดๆ เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในธรรมและวินัย ในพระไตรปิฎก สุตมยปัฏฐา จินตมยปัฏฐา ภาวนามยปัฏฐา แล้วถ้าเราเป็นนะ เวลาถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น มันใช้ภาวนามยปัฏฐาได้ เราารู้ว่ามันสดชื่น มันชัดเจน มันมีความสุขขนาดไหน

เวลาเราทำบ่อยครั้งเข้าๆ สมาธิมันอ่อนตัวลง มันจะเป็นสัญญาแล้ว นี่จำของครูบาอาจารย์มา จำการปฏิบัติของตนเองมา จำสิ่งที่เคยได้ เคยมีความสุข มันจะคิดแต่ตรงนั้นนะ แต่ตรงนั้นมันฝึกหัดมามากน้อยขนาดไหน แล้วมันสมดุลพอดีมันถึงเป็นอย่างนั้น แล้วถ้าจะให้ได้อย่างนั้นมันก็ต้องฝึกหัดให้ได้อย่างนั้น เห็นไหม

เวลาคนที่เขาภาวนาได้แล้วเขามาถามว่า มันเคยว่าง เคยดีงาม หายหมดเลย ให้ทำอย่างไร

เริ่มต้นใหม่

มันก็ต้องเริ่มต้นจากพุทโธๆ ที่เราฝึกหัดเตาะเตาะๆ มานั่นแหละ ถ้ามันเตาะเตาะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เพราะมันมีเหตุ มันควบคุมดูแลขึ้นมา มันก็เข้าหนทาง พอเข้าหนทาง เราฝึกหัดใช้ปัญญาๆ พอปัญญาเราใช้ไปมันก็ฟุ้งก็ชาน ปัญญาก็ฟุ้งก็ชาน ปัญญาก็พิจารณาไป ถ้ามีสมาธิ มันก็อยู่ในร่องในรอย มันก็พิจารณาของมันได้ มันก็เป็นภาวนามยปัฏฐา

ฝึกหัดๆ สมาธิมันอ่อนลง มันก็เป็นสัญญา เป็นสัญญา สัญญาก็มีตัวตน เพราะมันไม่เป็นปัจจุบัน มันไม่เป็นภาวนามยปัฏฐา มันไม่เป็นความสมดุลพอดีของการปฏิบัติ มันไม่สมดุลพอดีเพราะใจเรากำลังมันน้อยลงใจ พอกำลังมันน้อยลงเราก็ตกเหมือนเดิมใจ เราใช้ปัญญาเหมือนเดิมใจ แล้วความเหมือนเดิมนั้นมันก็เป็นสัญญาใจ เพราะมันไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีสัมมาสมาธิมาแยกระหว่างโลกียะกับโลกุตตระ

ถ้าสมาธิมันเสื่อมลง เป็นโลกๆ ทั้งนั้นนะ โลกๆ เห็นไหม ก็เลสมันเริ่มเข้ามามีส่วนในการฝึกหัดปฏิบัติของเรา

พุทโธๆๆ กลับไปพุทโธเลย ไม่ต้องตื่นตื่น

ส่วนใหญ่แล้วเขาจะถาม เวลาอะไรๆ ก็สมาธิ อะไรก็พุทโธๆ แล้วเมื่อไหร่จะใช้ปัญญาละ

ปัญญาโลกๆ ปัญญาผูกมัด ปัญญาเกิดทิฐิมานะ ปัญญาเกิดการวิตกกังวล ปัญญาที่
กอดตันตัวเอง มันจะเป็นประโยชน์อะไรละ คนเราถ้ามันวางให้หมด ทำให้มันเป็นข้อเท็จจริง ให้
เกิดขึ้นตามความเป็นจริง จะได้มากจะได้น้อย เราไม่เอะอะมะเทิ่ง ไม่ตีโพยตีพายไปกับใคร แล้ว
ฝึกหัดปฏิบัติให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

ปัจจัยตั้ง สันทิฐิโก อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องรู้ต้องเห็น ต้องชัด
ต้องเจน ตนไม่วิตกกังวลในการกระทำ กลับภูมิใจด้วย

ภูมิใจที่ว่า คนที่ไม่ศรัทธาในพระพุทธศาสนา ศาสนาถึงถึงพุทธกาล มรรคผลไม่มีแล้ว
ทำให้มันลำบากเปล่า เกิดมามันก็ทุกข์ก็ยากอยู่แล้ว ยังต้องมานั่งสมาธิภาวนาให้มันทุกข์มัน
ยากมากขึ้นไปอีก

เห็นไหม มันไม่เชื่อไม่ฟังแล้วมันก็ใช้ชีวิตแบบอีลุ่ยฉุยแฉก สร้างแต่เวรแต่กรรมทั้งนั้นนะ
ทั้งๆ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาของตน

ทีนี้พอเราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ฝึกหัดปฏิบัติ นี่ไง คนจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร
ความเพียรชอบ คนต้องฝึกหัดปฏิบัติ เราต้องมีความเพียร แล้วมันไม่ชอบธรรม มันจะเข้าสู่มรรค
สู่ผลได้อย่างไร

เราไปเห็นในพระไตรปิฎก ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติเขาใช้ชั่ววัตรของหมา ใช้ชีวิตเหมือนหมา กิน
เหมือนหมา นอนเหมือนหมา คิดว่ามันเป็นหนทางที่ถูกต้อง ในพระไตรปิฎก แล้วมาเฝ้าองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ฉันมีความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะมากมาย
มหาศาลยอดเยี่ยมมาก

เธอทำอย่างไร

ถือชั่ววัตรหมา มนุษย์ใช้ชีวิตแบบหมา อยู่แบบหมาไง

ถามพระพุทธเจ้าครั้งแรก พระพุทธเจ้าเงิบ ถามครั้งที่ ๒ พระพุทธเจ้าก็ยังเงิบ เพราะ
มันไม่เป็นสิ่งที่ดีงามไง ถามถึงหนที่ ๓ พระพุทธเจ้าตอบว่า

เธอก็จะได้ไปเกิดเป็นหมาไง

เพราะอะไร เพราะจิตใจมันอยากให้เป็นที่มาตั้งแต่ตอนนี้งี้ แล้วถ้าจิตใจเป็นหมา มันจะไปเกิดที่ไหน มันก็ไปเกิดในท้องหมาไป

ความเพียรไป แล้วใช้ชีวิตแบบหมา ในพระไตรปิฎกใช้คำว่า “สุนัข” แต่จะพูดให้มันสะใจกิน เดิน นอนแบบหมา ไปอยู่กับหมา แล้วไปไหน นี่ความเพียรชอบหรือไม่ชอบไป

ทีนี้เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ ในวงปฏิบัติ

“ไอ้พวกนั้นไอ้พวกชี้ทุกข์ ไอ้เรานั่งแล้วบรรลุลุธรรมเลย”

ไอ้พวก ๖ สลึง ๒ บาท ล้นเกิน เก่งกว่าพระพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณนะ ไม่มีवासนา ไปพูดกับเขาไม่รู้เรื่อง พูดแล้วมันไม่เข้าถึงจิตถึงใจเขา แล้วเวลาคนที่มีความวาสนา ไปเลย แล้วพุททกิจ ๕ เพราะคนมีอำนาจวาสนา แต่เขาไม่เคยได้ยินได้ฟัง พระอัญญาโกณฑัญญะไป สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น ถ้าเขาฟัง เขาสะดุดใจ พอเขาสะดุดใจ เขาไม่คิดส่งออก เขาจะอยู่ที่ใจของเขา แล้วพระพุทธเจ้าจะสอนวิธีการให้ฝึกหัดปฏิบัติให้เข้าสู่หนทาง มัคโค ทางอันเอก ไม่ใช่ดีและชั่ว ไม่ใช่โลกกับธรรม ต้องเป็นข้อเท็จจริงของตน ถ้ามันเป็นจริง นี่เวลาเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เล็งญาณๆ พุททกิจ ๕ นะ

แต่ไอ้ในวงปฏิบัติ ทำอย่างโน้น ทำอย่างนี้

เราฟังแล้ว กรรมของสัตว์ แต่สังคมมันอ่อนแอลงเรื่อยๆ ไป เชื่อไปหมดเลย เชื่อตรงไหนเชื่อเพราะเขาเป็นพระ แล้วมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

ภิกษุ ศากยบุตรพุทธชินนโรส ได้ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ เป็นธงชัยพระอรหันต์ ธงชัยพระอรหันต์คือการชี้นำชีวิตของเราไป แล้วจึงปฏิบัติได้อะไร แล้วหนทางที่ไปสอนเขา ความเพียรถูกหรือความเพียรมันง่าย ลัดสั้น

พาหิยะ เขาอ้างแต่พาหิยะนะ ว่าฟังเทศน์คนเดียวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วบรรลุลุธรรมเป็นพระอรหันต์เลย แล้วไม่ถามถึงพระกัศสปะบ้างเลยหรือไม่ถามถึงพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นี่พระอรหันต์เหมือนกัน แต่อำนาจวาสนาแต่ละคนแตกต่างกัน

ฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย หาบริหารของตนไม่ได้ โศกแม่ลูกอ่อนชีวิตเสียชีวิตเลย

แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เอหิภิกขุ ไปขอบวช บริหารเป็นทิพย์มาเลย แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มั่นนิหารธรรมไง มั่นกตัญญูกตเวทีกับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทั้งๆ ที่ตัวเองเป็นสงฆ์สมบุรณ์แบบ สงฆ์สมบุรณ์แบบเพราะใจ

เราฝึกหัดปฏิบัติ ทำความสงบของใจเข้ามา ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะ ธรรมะๆ ที่เราศึกษาให้มีดวงตาเห็นธรรม แล้วถ้าจิตใจของเรา ถ้าจิตใจมันเป็นธรรม เวลาจิตใจมันขึ้นมาบุคคลคูที่ ๑ คูที่ ๒ คูที่ ๓ เวลาคูที่ ๔ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมในหัวใจของตนเป็นวิหารธรรม มั่นมหัศจรรย์ขนาดไหน นี่ไง หนทางไง ไม่อย่างนั้นในพระพุทธศาสนาจะมีคโค ทางอันเอกหรือ

แล้วเวลาว่าลัดสั้น ทำแล้วได้เลย ใ้พวกนั้นมันพวกมันทุกขมันยาก

มันทุกขมันยากเพราะหลงปู่เสาร์ หลงปู่มนัง ก.ไก่ ก. กา ว่ามา

ถ้าก.ไก่ ก. กา ว่ามา สติเราก็คือสัมมาสติ สมาธิเราก็คือสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็เป็นมรรค ๘ วิธีการดับทุกข์ในพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นข้อเท็จจริง แล้วข้อเท็จจริงแล้ว สิ่งนี้เทียบเคียงได้ เวลาครูบาอาจารย์ท่านตรวจสอบธรรม

แล้วมันไม่เห็นมีอะไร มันเป็นกลุ่มไ้ อุปาทานหมู่ ใ้พวกลัน ใ้พวกเกิน

คนเรานะ แม้แต่เด็กน้อย เวลาการศึกษา พ่อแม่ก็ส่งเสียให้มีการศึกษา ให้เขามีความรู้ของเขา เวลาความรู้ของเขา ถ้าเขามีหน้าที่การงานของเขาประสบความสำเร็จในชีวิต พ่อแม่ก็มี ความภูมิใจไ้

นี่เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นธรรมะลัน ธรรมะเกิน ๖ สิ่ง ๒ บาท เวลาจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรอง

ท่านบอกว่า ให้พระอานนทไปหน้าวัดเลย แล้วบอกให้เข้าป่าช้าไปก่อน

ไม่ให้เข้ามา เพราะมันไม่จริงไม่จัง

เข้ามาก็ “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่พูดถึงเราเลย” อย่างเทวทัต “เชิดชูแต่คนอื่นทั้งนั้น ให้อาเป็นทั้งสายเลือด เป็นญาติทางสายเลือด เป็นลูกศิษย์ลูกหาบวชมากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เคยชมว่าดีสักที”

ถ้ามันเป็นความจริง เวลาพระสารีบุตร เสนาบดีแห่งธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการอย่างไร ใครฟังเทศน์แล้วไม่เข้าใจ ไปหาพระสารีบุตร พระสารีบุตรอธิบายให้ฟัง เวลาพระสารีบุตรอธิบายให้ฟังแล้วยังสงสัยอยู่ เพราะคนที่ไม่เป็นมันสงสัยไปหมดละ ก็จำจากพระสารีบุตรมาตรวจสอบกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ถ้าเราพูด เราก็พูดเหมือนพระสารีบุตรนี่แหละ

นี่มันส่งเสริม มันพยายามแก้ไขผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เข้าสู่ธรรม ถ้าเข้าสู่ธรรมแล้ว พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าเข้าสู่ธรรมแล้วมันยิ่งใหญ่ ไฉน ยิ่งใหญ่กว่าวางใจได้เลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครุบาอาจารย์ที่ไปฝึกหัดปฏิบัตินะ เขาให้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา แค่นี้วางใจได้แล้ว เพราะถ้าเข้าถึงบุคคลคู่ที่ ๑ จิตใจดวงนั้นมันต้องไปถึงที่สุดแห่งทุกข์โดยข้อเท็จจริง

แต่ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติไปถึงที่สุดแห่งทุกข์เลย มันก็สมบูรณ์แบบไป สมบูรณ์แบบเพราะอะไร เพราะไม่สงสัย ไม่เอะๆ

ปฏิบัติใหม่ๆ ถ้าเรามีความรู้อย่างนี้ เวลาครุบาอาจารย์เทศน์ โอ้ย! เรารู้ พอท่านเทศนาว่าการที่สูงขึ้นไป เอ๊ะ! เอ๊ะ! งง แล้วทำอย่างไรต่อ

เวลาถ้าทำอย่างไรต่อ ให้เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าถึงบุคคล ๔ คู่ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ให้ เป็นธรรมทายาท ให้อบรมบ่มเพาะให้สอนได้ สอนได้เลย บอกได้

แต่ไอ้ที่มันบอกไม่ได้เพราะมันไม่มี มันล้นมันเกินขึ้นไป ล้นเกิน เราอยากจะพูดว่า ดีกว่าพระพุทเจ้า เก่งกว่าพระพุทเจ้า แล้วเวลาเขาเทศนาว่าการ เขาเฉลอณะ เขาบอกเราฉลาดกว่า

พระพุทธเจ้า จณลูกศิษย์เขาสะกิด อ้อ! เราฉลาดเพราะนี่เป็นภาษาไทย พระพุทธเจ้าไม่รู้ภาษาไทย

หลุดออกมา มั่นพูดออกมา กิเลสนี้มันร้ายนัก มั่นยกย่องตัวมันเองสูงส่ง แล้วสูงส่งไปไหน ธรรมะล้น ธรรมะเกิน เกินกว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือพวกขาดคุณธรรม ถ้ามันยิ่งใหญ่ เองก็ไปปฏิบัติของเองสิ ทำไมมาบอกว่าพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกรรมฐาน ๔๐ ห้อง เวลาสอนถูกต้องควรเพื่อให้ตัดแปลงกิเลสในหัวใจของตน ถูกควรตรี ศิลในศิลใจ ศิล ๒๒๗ นี่บังคับใช้ ถ้าขาด ถ้าต่าง ถ้าพร้อม ต้องปลงอาบัติ ไม่ปลงอาบัตินั่นก็ดินพอกหางหมู ดินพอกหางหมูเพราะมันวิตกวิจารณ์ แล้วมันจะเป็นจริงเป็นนิสัย เป็นเอกเทศออกไป

พอเป็นเอกเทศออกไปแล้ว มันห่างไกลจากธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เพราะมันยังห่างยิ่งไกลออกไป มันก็จะสร้างเรื่องในตัวเอง จะสร้างธรรมล้นเกิน เก่งกว่าพระพุทธเจ้า ดีกว่าพระพุทธเจ้า ไม่ต้องฝึกหัด ไม่ต้องทุกข์ ไม่ต้องยาก ได้ธรรมเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ได้สร้างอานาจาสนนามา ปรรณนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา ได้สร้างอานาจาสนนามามากกว่าพระอรหันต์โดยทั่วไป

เวลาเป็นพระอรหันต์ๆ ขึ้นมาเพราะอะไร เพราะว่ามีสัจจะมีความจริงในหัวใจของตน

นั่งสมาธิภาวนา เราสังเกตครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ คำไหนคำนั้น ตลอดรุ่ง ตลอดรุ่ง เก็บวาจา เก็บวาจา ทำจริงทำจัง แล้วมันเชื่อถือตรงใจ

ข้างนอก ข้างใน เวลาจากภายนอก แหม! ดูสวยงามทั้งนั้นนะ ข้างใน โอ้โฮ! รกรุงรังเลย การฝึกหัดปฏิบัติของเราเพื่อจะจัดความสมดุลจากภายใน

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

จิตนั่นแหละคือตน จิตเป็นอย่างไร ถ้าจิตมันเชื่อถือตรง เวลามันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันจะเข้าสู่จิตของตน ธรรมะในพระพุทธศาสนา ภาวนา ปัญญาทวนกระแสกลับ ทวนกระแสกลับเข้าไปสู่อริยา ฐิติจิต ถ้ามันถอนพญามาร เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง มารด้นรณเลย

แล้วมันด้นรณที่ไหน

ยถาภูตัง ผู้มันต้องรู้ เกิดญาณทัสสนะ สังโยชน์ ๑๐ ผัวะ! จบหมด อะไรเป็นอะไรเข้าใจหมดเลย รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อหังการจะ อริยา

รูปราคะ อรูปราคะ ฌานสมาบัติ ฌานสมาบัติเขาต้องฝึกต้องหัดใช้ใหม่ แต่ไฉนมันเป็นที่หัวใจมันเป็นอย่างนั้นเลย เพราะมันเป็นนามธรรม มันพ้นจากขั้นอย่างหยาบมาแล้ว อย่างกลาง อย่างละเอียดมาแล้ว ขึ้นไปเป็นอิทัปปัจจยา อริยาปจฺจยา สงฺขารฯ มันเกิดวิญญานในปฏิจจสมุปบาท มันละเอียดลึกซึ้งกว่านั้นเยอะไ

นี่ไง หลวงตาพระมหาบัวถึงว่า การฝึกหัดปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้น

คราวเริ่มต้นล้มลุกคลุกคลานจากโลกจะเข้าสู่ธรรม จากปุถุชน กัลยาณชน ยกขึ้นสู่บุคคลคนที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เวลาคนที่ ๔ ติดหมดละ เวลาไปรู้ไปเห็นเข้าไปนะ ว่าจิตเดิมแท้มีดวงใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยกิเลส ดวงใสก็คือธรรมะ ดวงใสก็ตายอยู่นั่นนะ นั่นนะอริยาล้วนๆ เลย

อิทัปปัจจยตามันละเอียดลึกซึ้งขนาดไหน เวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริงมันพลิกมันคว่ำ มันทำลายขึ้นมา มันสมบุรณ์แบบในพระพุทธศาสนา สมบุรณ์แบบในผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้าใครเป็นตามข้อเท็จจริงนั้น เป็นธรรมแบบสมดุลงพอดี เป็นธรรมในพระพุทธศาสนา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์

ไม่ใช่ว่าไอ้พวกธรรมสั้นเกิน ล้นด้วย เกินด้วย แล้วแต่ว่ามันจะพูดไป แล้วไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มันเป็นเรื่องของความเห็นแก่ตัว เอวัง